

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Institvtione Sacerdotum, qui sub Episcopis
animarum curam gerunt, quo ad mores eorum & reliquam
vitam**

Soto, Pedro de

Louanij, 1562

3 De infirmitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30247

& somnolenti ac tardi sunt, ut illa magis quasi figmenta quedam & somnia, aut reuera quasi non intelligibilia considerent. Quod malum non tam naturali defectui ingenij, quam illorum culpa certe tribuendum est: cui diligenter remedia adhibere debet spiritualis medicus: de quibus postea. Hæc verò dicta sunt, ut etiam quid de peccato ignorantie in arcano illo confessionis iudicio censendum sit, sciant quos hic instruimus.

Leç. Tertia

DE INFIRMITATE.

Secunda, quæ ponitur causa peccati, infirmitas est: passio scilicet aliqua appetitus sensitivi: quam merito infirmitatē vocamus, ut inquit b. Thom. quoniam est inordinatio quædam pars

Expli-
catur a-
nime in-
firmita-
qu. 77. s
art. 3.

partium hominis, qua impeditur in operationibus rationis: sicut infirmitas corporis dicitur, cum ex membrorum aut humorum inordinatione ac disproportionē impeditur corpus in suis operationibus: ne scilicet rectē ambulare, aut digerere, aut huiusmodi aliquid facere possit. Ita ira tanquam febris quædam est & sanguinis accensio, qua turbatur rōnis iudicium. Turbatus est (inquit David) à furore oculus meus. Ita concupiscentia carnis, & quicquid aliud est. Quomodo verò passio sit principium humani actus, & qualiter ipsam rationem mouere, ac ita voluntatem trahere in consensum possit, satis superius explicatum est, iuxta ea quæ beatus Thomas duobus primis articulis illius quæstionis docet. Passio enim siue affectio causa est peccati, quando immutando corpus vehementer distrahit à rationis consideratione, vel certè facit delectabile & bonum apparere.

C
rere,
est. I
videa
rō ex
illud
quisq
talia
re. Nil
est: qu
hanc
ter ex
tū: no
litiā
terium
lia eti
um)
leuius
miseri
mus h
ferico
gari in
Domi
& sim
firmita
cut &
enim
cogita

rere, quod illi affectui conforme est. Hinc fit, vt ventre pleno, videatur facile ieiunium: at vero exhausto, aliter. De quo est illud Philosophi: Qualis vnusquisque est talis finis videtur ei: talia scilicet iudicat sibi expedire. Nihil ergo hinc aliud dicendum est: quam vt notetur, passionem hanc & infirmitatem frequenter excusare & minuere peccatum: non vt auferat sui generis malitiam (nam fornicatio & adulterium ex graui passione, mortalia etiam sunt: sicut & homicidium) sed excusare dicitur quod leuius faciat, & magis dignum misericordia. Vnde etiam legimus frequenter in Psalmis, ad misericordiam implorandam allegari infirmitatem. Misereri mei Domine, quonia infirmus sum: & similia. Quod ideo fit, quia infirmitas hec minuit voluntarium, sicut & rationis considerationem. Quod enim maior est passio, eo minus cogitatur peccatum, & voluntas

mas

Quo in
firmitas
partim
excuset
peccata.

*Quæ pas-
sio minu-
at, &
quæ au-
geat vo-
luntariū.*

an. 1. 1.

2. 1. 1.

3. 1. 1.

4. 1. 1.

5. 1. 1.

6. 1. 1.

7. 1. 1.

8. 1. 1.

9. 1. 1.

10. 1. 1.

11. 1. 1.

12. 1. 1.

13. 1. 1.

14. 1. 1.

15. 1. 1.

16. 1. 1.

17. 1. 1.

18. 1. 1.

19. 1. 1.

20. 1. 1.

21. 1. 1.

22. 1. 1.

23. 1. 1.

24. 1. 1.

25. 1. 1.

26. 1. 1.

27. 1. 1.

28. 1. 1.

29. 1. 1.

30. 1. 1.

magis trahitur. Quare meritò b. Thom. supradicto loco, hoc dixit verum esse de passione præcedente deliberationem: hæc enim manifestum est impedire ipsam rationem deliberantem. Quæ verò sequitur deliberationem, non impedit iudiciū rationis, nec voluntatem: sed potius sequitur illam, & auget etiam. Quò enim magis in actu aliquo delectamur, quò plures & fortiores passiões voluntati coniunguntur, eò magis illam tenent, & grauius peccatur: quod & in bono, & in malo certū est. Passio enim sequens in actu virtutis deliberationem, auget etiam eam virtutē: sed quæ præuenit, minuit.

*Lib. 14.
de ciuitate dei.*

Iuxta causam hanc, infirmitatem scilicet, notandæ sunt multæ aliæ causæ peccatorum, quas scriptura nominat: quæ omnes ex passionibus istis appetitus sunt. Constituit igitur beatus Augustinus amorem sui inordinatum primam causam peccati: quæ (vt inquit

quit
ptum
bylon
mas e
docet
ritus
quòd
mamu
quæ a
nondu
lumis
itaque
dinatè
perem
dicat,
multis
peccati
seipso
hic sui
dinatus
xta cor
amamu
neglect
ille de
Qui an
namqu
li accip

quit ille) cū vsque ad contemp-
 ptum Dei pertingit, ædificat Ba-
 bylonis ciuitatē: quod B. Tho-
 mas explicans eadem quæstione
 docet omnem passionem appe-
 ritus nostri non esse aliud, quam
 quod bonum aliquod sensibile a-
 mamus nobis. Omnia namque
 quæ affectu nostro corporeo &
 nondum sanato per gratiam vo-
 lumus, propter nos volumus. Si
 itaque nos non amaremus inor-
 dinatē, nihil aliud inordinatē cu-
 peremus: quod satis d. Paulus in-
 dicat, cū priusquam diceret de
 multis nouissimorum temporū
 peccatis præmisit: Erunt hōes
 seiplos amantes, &c. Amor verò
 hic sui propriē intelligitur inor-
 dinatus ille affectus, quo nos ius-
 xta corpus tantum considerantes
 amamus corpori bona, omissa et
 neglecta aīa. Iste est enim amor
 ille de quo in Euangelio dicitur:
 Qui amat animam suam, &c. Ibi
 namque anima pro vita anima-
 li accipitur, non pro rationali
 pars

De amo-
 re sui,
 qui etiā
 infirmitas
 animæ
 est et
 prima
 causa
 peccati.
 77. d. 4.
 2. Tim. 3.

Ioan. 12

De cons
cupiscē-
tia car-
nis ac o-
culorū,
et super-
bia vite
1. Ioh. 2.

parte, qua iumentis præstamus:
Qui sic se amat, odit: sicut iuxta
literam quam nos habem⁹, intel-
ligitur illud. Qui diligit iniquita-
tē, odit animā suā. Nec tamē sol⁹
hic amor corporalis appellandus
est amor sui. Est enim infirmitas
hæc & sui amor latior: & in Philo-
sophis illis, qui nouerant cor-
pus & corporea omnia contem-
nere: atque in spiritualibus viris,
qui in scientia scripturæ & rerū
diuinarum intelligentia sibi ipsi
placent, & quæ sua sunt quæ-
runt, locum habet. Itaque as-
mor sui est omnis complacens
tia in nobis, aliena à verō & Chri-
stiano affectu, quo soli D E O
eius videlicet gloriæ, atque pro-
ximorum vtilitati cupimus vi-
uere. Et meritō dicimus hunc as-
morem sui primam esse febrim
naturæ humanæ, quæ ex Adā as-
gro, nascitur, & à qua vix ex toto
liberamur. Cui August. opposuit
supradictō li. amorem Dei vsque
ad contemptum nostri. Hic igitur

tur

C
tur p
cati a
H
scrip
cator
Om
est co
cupisc
bia vi
expli
appet
corpe
nis in
rō &
cupisc
uersal
mit, c
quid a
cogno
bia vi
appeti
si bene
præce
sunt m
cū n
non p
alius a

tur primus morbus est causa peccati appetitus.

Hunc sequuntur tria alia, quæ scriptura notat ut omnium peccatorum causas, dicente Iohanne: Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ. Quæ (ut beat. Thomas explicat) continent bona omnia appetitus sensitivi. Delectationes corporeas in concupiscentia carnis intelligimus: diuitiarum vero & habendi appetitum, in concupiscentia oculorum: vel vniuersalius, ut diuus Augustinus sumit, curiositatem omnem, & quicquid ad satiandum appetitum cognoscendi pertinet: in superbia vitæ, excellentiæ & boni ardui appetitum intelligimus. Quæ tria, si bene pensentur, proximè ex præcedenti morbo oriuntur, & sunt magis speciales morbi, etiâ cum nondum illis cõsensim, aut non plenè. Et si itaque vnus vno, alius alio istorum morborum

mas.

gis laboret: nō est tamē qui non agnoscat se infirmum: imō vix est, qui non tangatur omnibus. Sed conandum est, vt quisque noscat quo grauius laboret. De quibus b. Augustinus diligentius, ex scriptura sacra colligens eorum pericula, & ipsorum remedia, & quantam habeant ad exhortandos nos ad Deum efficaciam: scripsit in lib. de vera religione.

Peccata ipsa sunt morbi et aliorum peccatorum causa.

Hos morbos sequuntur alij maiores morbi: peccata scilicet ipsa, quæ causæ sunt aliorum peccatorum. Causæ, inquam, vt beatus Thom. explicat, non solum, quia amissa gratia per vnum peccatum, in alia necesse est incidere: sed etiam, quia nonnunquam amissa aut verecundia, aut timore, facilius in alia peccata incidunt, qui semel peccauerunt. Sed & hoc habet grauiora quædam peccata, vt nō nunquam fines sint aliorum peccatorum: & propter illa consummata vel consum-

man

mand
mittu
ta, qu
sæ, n
quam
omni
quidē
de sup
gi deb
tum a
fuerun
rum. A
mni p
non su
di legi
cūm ta
loco, c
tia pec
superb
inter h
ipse ra
vocat.
nomin
nit) est
præbe
enim f
torum

manda, multa alia peccata com-
 mittuntur. Inter hæc verò pecca-
 ta, quæ etiam aliorum sunt causa *Ecclesi.*
 sæ, numeratur primò superbia, *10. c. 29.*
 quam scriptura dicit initium esse *superbia*
 omnis peccati. Quod iuxta Aug. *initium*
 quidẽ libro de natura & gratia, *omnis*
 de superbia propriè dicta intelli- *peccati.*
 gi debet, propter primum pecca-
 tum angeli, & hominis etiã, quæ
 fuerunt initia omnium peccato-
 rum. Addit etiam b. Thom. in o-
 mni peccato esse quãdã volūtate
 non subiiciendi se, aut non parẽ-
 di legi, quæ superbia quãdam est:
 cùm tamen b. Augus. supradicto
 loco, cum infirmitate vel ignorã *1. Tim. 6*
 tia peccatur, nullo modo putet *Auaritia*
 superbiam esse. Computatur etiã *omnium*
 inter hæc auaritia, quam Paulus *malorũ*
 ipse radicem omnium malorum *radix.*
 vocat. Quod de auaritia proprii
 nominis (vt b. Thom. illa q. expo-
 nit) est intelligẽdũ: quia materiã
 præbet multis peccatis. Diuitiæ
 enim sunt velut fomẽtum pecca-
 torum omnium. Deniq; ad istã
 etiam

etiam pertinent septem illa capitalia vitia, quæ à d. Gregorio & Cassiano (quamuis ille octo numeret) explicantur. Dicuntur enim capitalia, quod quasi duces sint, vnde multa alia oriuntur: id quod d. Gregorius 30. lib moralium, ex diligenti consideratione & experientia affectuum humanorum docet: quæ scilicet vitia ex quolibet eorum consequantur secundum communem experientiam, quæ ratione etiam non caret. De quibus quidem diligenter sigillatim b. Thom. Et pertinet certè ad hanc materiam moralem & cognitionem peccatorum, hæc cognoscere: quæ nos superius inter genera peccatorum numerauimus. Nunc satis sit agnouisse, quod septem illa peccata tendunt in ea, quæ maximam habent vim & efficaciam mouendi affectus humanos. Habent enim non minimam rationem beatitudinis, quæ ratio est appetendi omnia quæ appetimus. Atque
ideo

ideo, c
ta etiã
nis glo
hæc du
entiã: c
ne iuu
delecta
tiã bea
ideo h
non qu
ficienti
appare
tria cap
his con
dia, & a
cissimè
oriãtur
mus) G
co adm
lè iudic
mederi
tineat, r
etiã rad
untur: v
possit p
itaq; suf
torum

ideo, cū tam efficacia sint, ad multa etiā alia peccata mouent. Inanis gloria & auaritia tendunt in hæc duo, gloriā scilicet & sufficientiā: quæ maximè in beatitudine iuueniuntur. Gula & luxuria in delectationē: quæ maxima est etiā beatitudinis pars. Et quidem ideo hæc peccata sunt, quia in eis non quæritur vera gloria, aut sufficientia, aut delectatio: sed solūm apparentia eorū. Reliqua uero tria capitalia peccata fugiūt malis his contraria: ira uidelicet, inuidia, & acedia: atq; ideo etiā efficacissimè mouent: sed quæ ex eis oriātur peccata, ostēdit (vt diximus) Gregorius. Satis sit hoc loco admonuisse, quòd ad spirituale iudicē, & eū qui cupit animarū mederi vulnerib. nō solūm pertineat, nosse peccata singula, sed etiā radices et causas, ex quib; oriuntur: vt uidelicet dignè mederi possit peccatorū vulnerib;. Hæc itaq; sufficiant de secunda peccatorum causa.

*Septem
capitalia
peccata.*

LECTIO